

Значення техніко-криміналістичних засобів та методів у збиранні та дослідженні речових доказів

В умовах ускладнення криміногенної обстановки в державі, тих змін які відбуваються у структурі і характері злочинності, результативна діяльність правоохоронних органів з протидії злочинності неможлива без широкого використання досягнень науки і техніки, залученням до процесу розслідування осіб, які володіють спеціальними знаннями, для успішного розслідування правопорушень. Крім того, потрібно не лише мати сучасну техніку, але й вміти її використовувати, так би мовити «на всю потужність».

У боротьбі зі злочинністю важливу роль відіграє криміналістична експертиза. При її проведенні широко застосовуються фізичні і хімічні методи дослідження. Перші засновані на вивченні фізичних законів і явищ, а другі - на вивченні хімічної форми руху матерії. Застосовуючи фізичні методи дослідження, експерт звичайно має справу з такими явищами, як випромінювання, проникнення, відображення, поглинання, пропущення світлових хвиль різної довжини, утворення збільшених зображень за допомогою оптичних і електронних пристроїв, радіоактивність. До галузі фізичних досліджень відноситься також встановлення таких властивостей, як твердість, електропровідність. З фізичних методів дослідження в криміналістичній експертизі найбільше поширення одержали методи виміру (лінійних і кутових величин, ваги, обсягу й ін.), мікроскопія, дослідження в невидимих променях спектра (інфрачервоних, ультрафіолетових, рентгенівських), люмінесцентний аналіз, спектральний аналіз.

При застосуванні хімічних методів дослідження, доводиться мати справу з такими явищами, як окислювання, відновлення, розчинення й ін. Для хімічного дослідження криміналістичних об'єктів застосовуються звичайно методи нейтралізації, окислювання, відновлення, осадження й ін. Поряд з цим речові докази досліджуються іноді за допомогою фізико-хімічних методів-хроматографії, електрофорезу, полярографії й ін.

Коло криміналістичних об'єктів, досліджуваних за допомогою фізичних і хімічних методів, досить широке і різноманітне. Аналізу піддаються різні матеріали: папір, метали, пластмаси, деревина, барвники, волокнисті матеріали й ін. Фізичні і хімічні методи дослідження часто застосовуються в криміналістичній експертизі при технічному дослідженні документів з метою вивчення паперу, штрихів чорнила, барвника копіювального паперу, олівців. Їх доводиться використовувати при проведенні багатьох судово-балістичних експертиз, де об'єктами дослідження є зброя, боєприпаси, сліди пострілу. Застосовуються вони й у трасології у випадках, коли необхідно "зробити" вимір, оптичне збільшення слідів або відновити знищені рельєфні зображення.

Без фізичних і хімічних методів неможливо обійтися при дослідженні речовин невідомого походження, проб пилу і бруду, вилучених з місця події, а також з одягу чи взуття підозрюваного. За допомогою фізичних і хімічних методів досліджуються окремі фрагменти зруйнованих предметів (металеві, керамічні й інші частки, рештки скла і т.д.). Істотну користь приносять фізичні і хімічні дослідження таких об'єктів, як ґрунт, паливно-мастильні матеріали, і об'єктів рослинного походження. Застосовуючи фізичні і хімічні методи дослідження, експерти-криміналісти успішно вирішують цілий ряд завдань, що ставлять перед ними оперативні працівники, слідчі і суд. Серед цих завдань особливе місце займають ідентифікація і встановлення групової приналежності об'єктів.

Майже жоден вид ідентифікації в криміналістиці не обходиться без оптичних методів дослідження, що дозволяють аналізувати і спів ставляти дрібні особисті ознаки об'єктів порівняння. Для зазначеної мети часом необхідна також вимірювальна техніка, що дає можливість скласти точну кількісну характеристику досліджуваного об'єкта. Досить велика сукупність установлення групової приналежності об'єктів. До неї відноситься вирішення таких питань, як встановлення назви невідомої речовини, визначення його хімічного складу, фізичної структури, способу виготовлення предмета, виду, системи, моделі об'єктів, джерела походження або єдиної маси речовин, однорідності або неоднорідності порівнюваних зразків. Окремими випадками встановлення групової приналежності криміналістичних об'єктів є: встановлення однорідності декількох зразків паперу, чорнила, олівців, клеючих речовин, шроту, картечі, пижів, лакофарбових покриттів автомобілів, ниток, мотузок, текстильних тканин, пально-мастильних матеріалів, визначення системи і моделі вогнепальної зброї, виду знаряддя, застосованого для злочину.

За допомогою фізичних і хімічних методів дослідження встановлюються також інші дані, що мають значення для кримінальної справи, наприклад визначається характеристика об'єкта (калібр зброї й ін.), виконання в минулому тієї або іншої дії (місце, час), спосіб його виконання, послідовність дій (здійснення пострілу зі зброї й ін.). Слід звернути увагу на те, що найчастіше техніко-криміналістичні засоби і методи у боротьбі зі злочинністю доводиться використовувати працівникам експертних підрозділів. Це пояснюється і профілем їхньої діяльності (виявлення, фіксація, вилучення та дослідження речових доказів), і тим що вони мають відповідні знання та володіють навичками роботи з технічними засобами.

Досить важливою проблемою при застосуванні техніко-криміналістичних засобів та методів у збиранні та дослідженні речових доказів є саме недостатність систематизації та відображення новітніх розробок у даній галузі. На наш погляд, необхідно прагнути до удосконалення ряду криміналістичних засобів та методів, що має дуже важливе значення, що в свою чергу створить потужну базу для розкриття та попередження злочинів та більш детального дослідження проблематики техніко-криміналістичних засобів та методів. Безперечно, це надасть реальну можливість у підвищенні якості в

діяльності органів досудового розслідування та судового розгляду, досягнення мети правосуддя.

Список використаних джерел

1. Кофанов Андрій Віталійович. Технічні засоби криміналістичних досліджень : курс лекцій / А.В. Кофанов, В.В. Назаров. - К.: Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2010. - 252с
2. Вандер М.Б. Застосування науково-технічних засобів при розслідуванні злочинів: конспект лекцій. -СПБ., 2000. - 60с.

Ольхов І.В., курсант 4-го курсу ННШФЕКП НАВС

Науковий керівник: Приходько Ю.П.

Незаконний обіг та застосування зброї, вибухових пристроїв та речовин

Боротьба з незаконним обігом зброї займає особливе місце в діяльності правоохоронних органів по попередженню злочинів. Сучасний період життя держави і суспільства надзвичайно складний. Суттєвою перешкодою на шляху проведення політичних, економічних і соціальних реформ в Україні є злочинність, динаміка кількісних показників якої вже кілька років залишається неблагополучною.

Щодо кількісної характеристики то в Україні щороку реєструються тисячі злочинів, пов'язаних із незаконним обігом вогнепальної зброї, бойовими припасами і вибуховими речовинами. Так, у 2008 р. було зареєстровано 11873 злочини; у 2009 р. - 11220; у 2010 р. - 11143; у 2011 р. - 11253, за 6 місяців 2012р. -6269[1]. Ці злочини, у свою чергу, створюють умови для вчинення інших, більш тяжких злочинів - розбоїв, убивств, актів тероризму тощо. Відповідно до офіційної статистики Міністерства внутрішніх справ, учинено злочинів з використанням вогнепальної зброї у 2008 р. - 311; у 2009 р. - 410; у 2010 р. - 370; у 2011 р. - 422, за 6 місяців 2012р. - 208. Якісна характеристика злочинності також змінюється не в кращий бік. Наростаюча озброєність злочинного світу і відкрита демонстрація зброї - одні з факторів погіршення криміногенної обстановки на території нашої держави. Вал злочинів із застосуванням зброї, відчутна професіоналізація злочинних угруповань, збройне протистояння правоохоронним органам у небезпечних масштабах входять у повсякденне життя. Є тенденція зростання небезпечних посягань на життя і здоров'я громадян, в тому числі терористичної спрямованості.

Актуальність проблеми дослідження механізму взаємозв'язку злочинів терористичної спрямованості та незаконного обігу вогнепальної зброї, бойових припасів та вибухових речовин обумовлена необхідністю підвищення ефективності попередження та розкриття зазначених злочинів, у тому числі